Telefon št. 74. *Posamna številka 10 h.*

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » » 6 „ — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 194. **V Ljubljani,** v ponedeljek, 24. avgusta 1903. **Letnik XXXI.**

Še ena beseda celjski „Domovini!“

(Iz savinjske doline.)

Neposrednje pred mladeniškim shodom v Petrovčah — namen je bil prozoren — je »Domovina« obelodanila dopis iz »Slovenskih goric« (?) s tako vsebino, da smo se nehote ozrli na čelo lista, držimo li res »Domovino« v rokah, in ne znabiti »Štajerca«.

V srce nas boli, da list s tako pisavo navaja vodo na mlin naših narodnih nasprotnikov. Ali ne vidite, kako besnijo nad gibanjem naših mladeničev, vam li ni to najtehtnejši dokaz, kako srečna da je bila misel o mladeniških zvezah in shodih?

Vsak mladinoljub opazuje z bolestjo razne sovrage, ki pretijo ugonobiti naš mladi rod, ako se jih o pravem času ne ubranimo. Omenimo samo le pijančevanje, pred vsem nesrečno »žganje« z vsemi groznimi nasledki! Mislimo nadalje na rovanje »Štajerca« in na njegovo za malorazsodno mladino tako zapeljivo pisavo. Takih in enakih sovražnikov slovensko mladino obvarovati, skrbeti, da bodo naši mladeniči in prihodnji možje krepostni ter zdravi na duhu in telesu, ne pa oslabeli, brezznačajni mladi starčki, s kratka mladeniče ohraniti pred vsem na trdnih verskih tleh, ker le potem bodo tudi zares narodni, domovini v korist in ponos — vse to je namen novodobnih mladeniških družb in shodov. In tako delovanje, mislimo je e m i n e n t n o n a r o d n o.

»Domovina« sama pravi, da je »verski čut globoko vkoreninjen v srcu našega ljudstva. In tako je prav«. In nadalje prizna: „Oboje (versko prepričanje in narodno probujenje) se da sicer prav lepo združiti, vendar pa se mora vedno drugo od drugega razločiti«. Gotovo, saj se samo ob sebi drugo od drugega „r a z l o č i“, kakor se razloči desnica od levice, nkdar pa se drugo od drugega ne sme „l o č i t i“. In v resnici: kdor dela za versko prepričanje, dela posrednje tudi za narodni blagor. Ako toraj voditelji mladine z velikimi žrtvami delujejo za mladeniške družbe in shode, skažejo s tem n a r o d u svojo nesebično ljubezen. Dokažite nam, da je kje kaka mladeniška družba zakrivila narodno mlačnost — mi jo bomo prvi na ves glas obsodili. Tisto je seveda res, da taki „narodnjaki“ nismo, ki med krokanjem vpijejo „živeli Slovenci“ in na ta način za narod „delujejo“. Tudi nismo ravno prepričani, da je narodna „zavednost“ samo le po tistih čitalnicah, v katerih se mnogokrat trdovratno šopiri tujščina, da človek res dvomi, je li na „slovenskih tleh“. In če so „Domovini“ Marijine družbe po „kranjskem“ vzoru trn v očesu, naj se vendar ozre na „kranjske“ svoje somišljenike v liberalnem taboru, ni li med njimi zveza z narodnimi nasprotniki v najlepšem cvetu? Hic Rhodus, hic salta, tam pometaj.

Ako mladeniške družbe navajajo mladino k narodnemu petju, tamburanju, lepemu berilu, k vajam v besedi in igri, ni li to n a r o d n o delovanje? Ali bomo mar takrat v narodnem duhu delovali, če bomo mladino vabili na plese, bale in maškerade?

V pregreho se šteje voditeljem mladine, da vabijo mladeniče na c e r k v e n e shode, notabene ob n e d e l j a h, ob katerih gotovo tudi dopisnik „Domovine« ne opusti pridige in krščanskega nauka. Gospodje okolu »Domovine“, drage volje vam prepuščamo vodstvo slovenskih mladeničev, da ne bodo po vaših mislih »le za orodje v rokah nekaternikov«. Skličite mladeniče na s v o j e shode brez pridige in maše, le bojimo se, da vam voz ne bo prekmalu »obtičal v blatu«.

N a m e n mladeniških družb in shodov je torej brez dvombe čist, lep in vzvišen. Ako se ta namen v polni meri ne doseže, kriva je, kakor pri vsaki še tako blagi reči, človeška pomanjkljivost, krivo pa posebno nasprotovanje, celo še od take strani, od koder bi pričakovali prijateljskega pozdrava. Dopisnik »Domovine«, s takimi dopisi domovini gotovo ne bodete koristili, dajte nam raje roko v složno delo, saj ne dvomimo o vaših dobrih namenih. Po vaših besedah je navdušenje med mladino »velikansko«, pa vendar „brez pomena za narodni napredek (?!)«, seveda, saj voditelji vodijo mladino po „stranskih potih«! Ali pomislite, kaj ste nam s tem očitali? In po takih in enakih ljubeznjivostih pa dostavite: »Ne pa da bi hotel s temi vrsticami koga žaliti.“ No »nekaterniki“ smo že navajeni, da za nas ne sme biti nič razžaljivega.

»Domovini« pa svetujemo po njenih besedah:

„Tvoja sveta narodna dolžnost je, da kreneš s sedanje poti na pravo, ako nočeš, da se v najkrajšem času ne pokažejo nasledki tvojega napačnega vodstva. Nadejamo se, da te naše besede ne bodo bob v steno.“

Kriza na Ogrskem.

Cesar noče privoliti znatnejših koncesij ogrski opoziciji. Iz Budimpešte pa tudi poročajo, da se krona ne more več sklicevati na to, da s a m o opozicija stavi razne zahteve. Tudi poslanci liberalne vladne stranke so cesarju svetovali, naj ugodi nekaterim koncesijam, in oglašajo se na shodih celo volivci vladnih poslancev za zahteve — opozicije. Velik shod je bil v tem smislu v Szegedinu. Kako se bodeta stališči krone in Madjarov spojili, je veliko vprašanje. Težko bode z lepo pomiriti Madjare, na katere, kakor se vidi, to prav nič ne vpliva, da cesar toži o svoji starosti. Treba bo z močno roko ukrotiti madjarsko ošabnost. Ogrski listi izražajo željo, naj cesar zasliši tudi poslance opozicije. Predsednik ogrskega državnega zbora grof Albert Apponyi je zapustil Budimpešto. Svoje poročilo cesarju je zabeležil v posebni spomenici. »Budapester Tagblatt«, ki ima ozke zveze z grofom Apponyjem, pravi, da bo kriza trajala še dolgo, k e r o p o z i c i j a n i k a k o r n o č e o d l o ž i t i o r o ž j a.

To lahko sprevidi tudi vsak, kdor pozna Madjare. Kako pot si bode sedaj krona izbrala, je pač veliko vprašanje. Grof Apponyi je, kakor pravi Karol Eötvös, pred cesarjem »moško zastopal narodnostne koncesije«. Nadalje pravi Eötvös, da se je Apponyi jako neugodno izrazil o svoji avdijenci pri cesarju. Tudi Eötvös ne zahteva, da bi se madjarski armadni jezik dekretiral potom posebnega zakona, zadoščala bi kraljeva naredba, po kateri bi krona v poveljništvu v gotovem času upeljala ogrski armadni jezik. Korno poveljništvo v Zagrebu bi bilo od tega izključeno, ondi cesar lahko pusti nemško poveljevanje ali pa vpelje hrvatsko. Eötvös zatrjuje, da nima nikakega upanja, da se te narodove želje uresničijo, ker je tudi p r e s t o l o n a s l e d n i k o d l o č n o p r o t i v s a k i k o n c e s i j i. Geza Polonyi je pa nasprotnega mnenja. On misli, da se bo vladar udal, ker hoče mirno rešitev ogrske krize in take rešitve ne bo oviral.

Polvladni »Pester Lloyd« priobčuje članek aktivnega vojaškega dostojanstvenika, ki pravi, naj bi se sporazumljenje doseglo v tem, da bi armadni jezik ostal nemški, a madjarščina bi bila pri občevanju z moštvom obligatna, torej bi madjarščina bila notranji jezik madjarskih polkov.

Ali to ne kaže, da hočejo Madjarom vendar le odjenjati? Razume se, da bodo vse, kar dobe Madjari, tudi avstrijski Slovani najodločnejše zahtevali. Nekateri ogrski listi naznanjajo, da pride v Budimpešto vojni minister Pitreich.

Vladar nadaljuje z avdijencami. Pri cesarju so nadalje bili finančni minister L u k a c s, bivši ministerski predsednik baron B a n f f y, bivši minister notranjih zadev p l. H i e r o n y m i in predsednik ljudske stranke grof Ivan Z i c h y.

Dodatno se še poroča: Opozicijonalni poslanec Eötvös se je izrazil: „Opozicija ve, da se kriza ne reši v Budimpešti. Vladar se povrne na Dunaj, kjer pod vtisom budimpeštanskih informacij še enkrat zasliši strokovnjake v vojaških vprašanjih in skoro gotovo se bo posvetoval tudi z avstrijsko vlado, kake posledice bi imela dovolitev koncesij na avstrijske razmere. V slučaju, da bode opozicija kaj dosegla, bode ministerski predsednik Weckerle, ki se je pred cesarjem tudi izrazil za dovolitev nekaterih koncesij, ali pa Apponyi; ako pa opozicija s svojimi zahtevami ne prodre, tedaj bo cesar poklical na mesto ministerskega predsednika nekega člana magnatske zbornice in opozicija bo nadaljevala svoj boj.«

Ali bodo dalje služili?

Kakor znano, je letos spomladi nemško poljska večina v poslanski zbornici dovolila v i š j e število vojaških novincev. Soglasno pa je zbornica odobrila tudi dostavek v zakonu, da se smejo ti vojaški novinci 1. oktobra poklicati v službo le tedaj, ako enak zakon sklene tudi ogrski državni zbor. Ta pa še do danes ni dovolil niti enega novinca. Kaj sedaj? Dne 1. oktobra bi morali dosluženi vojaki domov, te pa bi morali nadomestiti novinci, ki pa so potrjeni samo v Avstriji. Ali naj morda Avstrija še z vojaki zalaga Madjare? Te dni pa dobimo neverojetno poročilo, da bodo morali vojaki, ki koncem septembra dослužijo zakonito 3letno službo, služiti še do novega leta, torej tri mesece dalje, nego zakon določa. In to samo zaradi Košuta in njegovih objestnih tovarišev! To bi bila največja krivica sploh, pa tudi velika škoda za mnoge družine, ki že težko pričakujejo svoje sinove od vojakov. Proti tej nameri bi morali poslanci odločno ugovarjati. Ako si avstrijska vlada ne more drugače pomagati iz zadrege, naj v septembru skliče državni zbor, da ta reši vprašanje, kakor je treba.

Lord Salisbury †.

V petek zvečer je umrl znani angleški državnik lord Salisbury, ki je 3. svečana dovršil 73 let svoje starosti. Star 23 let je bil že poslanec ter se pridružil stranki angleških konservativcev. Kot potomec slavne plemenitaške rodovine je še mlad prišel v gorenjo ali gospodsko hišo zbornico; star 36 let je bil že minister v Derbyjevem kabinetu državni tajnik za Indijo. Njegovo ime je zaslovelo po srbsko-turški vojski l. 1876, ko je kot zastopnik Anglije posredoval v Carigradu. Tedaj je obiskal tudi Pariz, Berolin, Dunaj in Rim. Po rusko-turški vojski

LISTEK.

Kneippovo zdravilišče.

Iz K a m n i k a, 22. avg. 1903.

Letos je prevzel vodstvo tega zdravilišča g. dr. R u d o l f R a a b e z D u n a j a. Ta zdravnik je prava sreča za Kamnik, ker je v zdravstvenem oziru velik v e š č a k, v narodnem oziru pa toleranten avstrijski Nemec. Kakor čujemo, misli ostati v Kamniku še več let, s čimur smo res lahko zadovoljni. Omenjam samo, da je postavil na svoje stroške novo solnčno kopelj, da je uvedel kopelji v ogljikovi kislini, in da misli prihodnje leto tudi uvesti električne kopelji in modernizirati naravno kopališče in banje. Znana sta nam tudi dva slučaja (dva ljubljanska trgovca), ki sta zapustila zdravilišče pred kratkim in nista mogla prehvaliti dobrodejnega upliva kopelji v ogljikovi kislini.

Zato se ne moremo prečuditi, da se je raznesla hudobna govorica, da je dr. Raabe ogrski žid. Ta govorica je namreč popolnoma iz trte izvita; dr. Raabe sam je Dunajčan, njegova gospa soproga pa je budimpeštanska Nemka, tudi kristjanka. O židovski krvi pa ni niti v njegovi niti v njeni rodovini govora. Toliko resnici na ljubo. Žal, da je imela ta govorica posledico, da so Hrvatje letos skoro demonstrativno izostali iz Kamnika, dasi so druga leta tvorili največji letoviški kontingent. Zato je bilo kamniško zdravilišče letos primeroma slabo obiskano. Ž e l i m o, d a b o p r i h o d n j e l e t o b o l j š e!

Cesarska slavnost se je v zdravilišču izvršila nad vse sijajno. Pri tej priliki pa si dovoljujemo prošnjo, naj bi si zdraviliško vodstvo prihodnje leto omislilo našo deželno trobojnico v s v o j o l a s t. Čudom se namreč čudimo, da v celem »Curhaus u« ni bilo najti ene narodne (dasi deželne!) trobojnice. Ne moremo si misliti, da bi posestnica zdraviliških naprav, gospa Kecelnova, take zastave nalašč ne imela; zato mislimo, da jo je službeno osobje izgubilo. Letos so sicer visele v „Curhausu“ povodom cesarjeve slavnosti tudi naše trobojnice, pa te so bile izposojene od Kamničanov.

Zopet pa moramo pohvaliti gospoda dr. R a a b e j a, kakor tudi g g. č a s t n i k e 97. p e š p o l k a, ki je takrat na vajah bil v Kamniku, da so namreč na prošnjo tu bivajočega Ljubljančana brez odloga in radi razobesili naše narodne, oziroma deželne zastave. Slava takemu vojaštvu! Pa 27. pešpolk v Ljubljani?!! —

Končno še eno prošnjo na zdraviško vodstvo. Prosimo, naj nam prihodnje leto oskrbi domačega restavraterja; tujci pridejo sem, misleč, da bodo bogve kaj zaslužili — in gredo zabavljajoč na Kamničane. Natakarji seveda ne morejo znati vseh jezikov, ker je vendar znano, da so dunajski natakarji najboljši, dočim domačih primanjkuje. Ampak restavrater bodi Slovenec ali vsaj domačin! Sploh bi bilo pa morda najboljše, če bi se iz «Curhausa« napravil nekak penzijon, in če bi imel zdravnik nadzorstvo nad vsem in bi tudi on financiral restavracijsko podjetje. Kajti »Curhaus« je najmanj za eno nadstropje prenizek, da bi mogel gostilničar sam izhajati. Pred vsem pa želimo, da se restavracija razpiše in tako da priliko domačim gostilničarjem, da konkurirajo.

Želeti bi bilo, da bi se Kamnik povzdignil. V to naj bi pripomogli zlasti domačini, Ljubljančani, ljubljanski zdravniki in Kamničani sami. Zato se mi nikakor prav ne zdi, da se Kamničani ogibajo »Curhausa«, ker se mesto Kamnik z gospo Kecelnovo ne more pogoditi, ali naj se zdravilišče inkorporira mestu ali ne; to ni pravo stališče, za domačo zemljo je treba delati, ne pa iskati vzrokov, kako bi se moglo za vsako ceno odtegniti temu delovanju, in ne bojkotirati domačih in tujih naprav, ki so v korist deželi. Pa na svidenje prihodnje leto!

1878. je bil Salisbury prvič minister za vnanje posle ter izdelal načrt za rešitev balkanskega vprašanja. Navzoč je bil tudi na berolinskem kongresu, kjer je za Anglijo dobil turški otok Ciper. Srečna je bila tudi vojska v Afganistanu Po angleškem porazu v Buludeželi pa je Salisbury prepustil mesto svojemu tekmecu Gladstonu, ter se je kot vodja gorenje zbornice odločno protivil irskim zahtevam. Ko je Gladstone vsled poraza v Kartunu odstopil, je Salisbury sostavil novo vlado ter Angležem pridobil Birmo. L. 1886, je moral zopet Gladstonu prepustiti vladno krmilo, a še isto leto 7. jun. je moral Gladstone odstopiti zaradi irske politike in Salisbury je drugič sostavil vlado, ki pa je morala l. 1902. zopet odstopiti zaradi neugodnih volitev. V tej dobi so bili na Irskem veliki nemiri. Leta 1895. je bil lord Salisbury tretjič prevzel vlado in ob enem četrtič vnanje posle. V Afriki je imel mnogo vspehov, manj srečen je bil v Armeniji. Povodom krvave burske vojske pa mu je čez glavo vzrastel brezobzirni Chamberlain. Dne 1. nov. 1900. je odložil breme vnanje politike in 12. julija 1902. je šel v pokoj. Bolehal je že več časa na obistih. Znamenit je bil njegov govor 15. avgusta 1895. v gorenji zbornici, kjer je napovedal razpad Turčije, ako ne uvede reform na Balkanu. V istem smislu je govoril tudi 19. jun. 1897. Salisbury je bil pač eden najslavnejših angleških politikov v minolem stoletju.

Iz brzojavk.

Iz severne Afrike. Potriuje se vest, da je bila francoska straža v Tayhitu napadena od roparjev. Straže so se bojevale z roparji dva dni, da so jih odpodile. Mrtvi so trije vojaki, dva sta ranjena. — Papež Pij X. namerava, kakor trdi „Berliner Ztg.«, ustanoviti v Nemčiji tri nove škofije. Pij X. je izdal breve, da bo obdržal dalje naslov patriarha beneškega in je imenoval župnika ondotne cerkve sv. Petra monsignora Cavallarija svojim namestnikom. — Zveza mej Francosko in Kongo-državo se je osnovala te dni. Francoska je zagotovila Kongo-državi pomoč v slučaju angleškega napada. — Iz Srbije se poroča, da je kralj Peter izdal v spomin na svojo volitev kraljem zlato spominsko svetinjo. Iz Pariza prihaja vest, da namerava svet častne legije črtati polgovnika Mašina iz liste častne legije. — Umrl je v Rimu Motti Garibaldi. — Čehi zahtevajo, da poleg cesarske črno-rumene zastave uradi razobešajo vedno tudi belo-modro češko zastavo, češ, da je starejša. Tudi vsi napisi v deželi, celo v nemških krajih, morajo biti v čeških barvah. Češki listi pravijo, da morajo Slovani posnemati Madjare. — „Narodno socialni agrarci“, je naslov novi češki stranki. Sedaj je vseh čeških strank osem. — Čehi in veterani. Ubčni zbor veteranskega društva v Holešovi je sklenil vpeljati češko poveljevanje. — Spominske svetinje za obisk laškega kralja v Parizu bo izdala francoska vlada. — O novem karlistiškem gibanju se poroča iz severnih španskih provincij. Na čelu gibanja stoji Don Jaime, sin pretendenta Don Karlosa. — Burno zborovanje so imeli soc. demokrati v Brnu. Na shod so prišli tudi nemški nacionalci. Prišlo je do pretepa. Policija je posegla vmes. Socialni demokrati so hoteli prirediti demonstracijo pred namestništvom, toda policija jih je razkropila. — Rumunska mobilizira svojo armado ob mejah, da bo pripravljena za slučaj vojske na Balkanu. — Zveza slovanskih narodov na Balkanu. Predsednik ruskega blagotvoriteljnega društva je izdal oklic za zvezo slovanskih narodov na Balkanu. — Slovanska razstava v Petrogradu se otvori prihodnje leto, kakor javljajo iz kompetentnega vira.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24 avgusta.

Najvišja zahvala. Odboru za slavnost 25-letnice okupacije Bosne in Hercegovine je došla cesarjeva zahvala za izraz udanosti.

Presvetli g. knezoškof bode jutri ob 8. uri v cerkvi presv. Srca Jezusovega daroval tiho sveto mašo ob priliki sestanka slovenskega katoliškega dijaštva in občnega zbora »Slomškove zveze«.

Slovenska zmaga pri volitvi v trgovsko bolniško blagajno. Zopet se je podrla ena trdnjava ljubljanskega nemštva. Boj za trgovsko bolniško blagajno je izvojevan — Slovencem na čast. Slovenci so zmagali, dolgoletnemu nemškemu terorizmu je pripravljen konec. V prvi vrsti gre tu zahvala slovenskim trgovskim pomočnikom, ki so kljub mamljivim obljubam in kljub raznim grožnjam vstrajali v boju in ga sijajno izvojevali. V predvečer volitve je bil v soboto sestanek volicev pri Hafnerju. Na sestanku je igral jako žalostno ulogo I. C. Mayerjev trgovski prijatelj g. Dečman, ki je ves plamtel za — „kompromia“. Ostal je sam in g. Skrbinec mu je opravičeno zaklical „Es thut mir von Herzen weh', dass ich dich in dieser Gesellschaft seh'“ .... Čudimo se, kako so mogli nekateri slovenski trgovci biti za kompromis, ko so vendar vedeli, da so Nemci hoteli vse slovenske člane pometati iz odbora. Ti „kompromisarji“ so povdarjali, da mej Slovenci ne bo dobiti tako sposobnih mož, kakor so bili v nemškutarskem odboru, kar je naravnost — nesmisel, ker ima slovensko trgovstvo mnogo velesposobnih mož, kar je tudi pričala slovenska kandidatna lista. Prav značilne stvari o nemški dobrohotnosti napram trg. bolniški blagajni pa je povedal na sestanku g. Petrič. Povedal je, da je nemški odbor imel naložen društveni denar pri kranjski hranilnici pod 4 odstotki! Kompromis je na sestanku volivcev propadel z vsemi glasovi proti glasu g. Dečmana. O včerajšnji volitvi pa se nam poroča: Oddajanje glasov je trajalo od pol 10. ure dopoludne do 11. ure. Tudi slovenski trgovci so se v častnem številu vdeležili volitve. Vdeležba je bila velika. Nemci niso dobili obljubljene pomoči iz Celja, vendar so posebno nemški trgovci z očividno stra stjo prihajali k volitvam. Ni nam treba omeniti, da je v prvi vrsti proti Slovencem volila tvrdka Kastner, kar naj si zapomnijo nje odjemalci. Prišel je tudi za Nemce volit trgovec z železnino Nagy, ki je pri vsaki volitvi odločno proti nam, a vendar išče pri Slovencih zaslužka. Razume se, da Slovencev nihče ne more siliti, da bi kupovali pri tako zagrizenem svojem nasprotniku! Tudi Zeschkova tvrdka je prišla za Nemce na volišče, dalje gg. Sitar in Klemenčič od Jaxa, Koutnik od trgovine z železnino Val. Golob. — Slovenske stranke opozarjamo posebno na to, da je prišel volit za Nemce tudi špediter Ranzinger, ki išče pri Slovencih zaslužka. Pohvaliti nam je one slovenske trgovske pomočnike iz Kranja in Celja, ki so se udeležili volitve ne glede na obile stroške. Nemci so si bili tako v svesti kompromisne zmage, da je prišel predsedovat celo „odstopivši“ predsednik E Mayer. Skrutinij je trajal skoro do 1. ure popoludne. Skrutinatorji so bili za Slovence gg. Kesler, Svetic, Mejač; za Nemce: E. Mayer, Treun, Lun, Klemenčič, Elbert, Randhartinger. Navzočen je bil od obrtne oblasti dr. Zarnik. — Ko je gospod E. Mayer uvidel svoj propad, je zagrabil klobuk in površnik in izginil iz dvorane. Izid volitev je hotel g. Elbert, sodrug tvrdke Kastner, proglasiti nemški. Navzoči trgovski pomočniki so zahtevali, naj pove izid v slovenščini, ker zna slovenski. Tu se je pa pokazala vsa zagrizenost tega moža. Dočim napram slovenskim strankam zna slovenski, je vrgel listino proč in ni hotel izida naznaniti v slovenščini. Izid je na to naznanil g. dr. Zarnik. Oddanih je bilo 166 glasov. Izvoljeni so gg. slovenske liste: Alojzij Lilleg, trgovec, z 165 glasovi, Ivan Mejač, trgovec, z 163 glasovi, Matevž Treun, zasebnik, z 161 glasovi, Ivan Knez, veletržec, z 124, Fran Anderwald, knjigovodja, z 121 glasovi, Ivan Jebačin, trgovec, z 131 glasovi, Andrej Šarabon, trgovec, z 164 glasvvi, Fran Trček z 125 glasovi in Pavel Magdič z 119 glasovi. Nekaj glasov je bilo neveljavnih, nekaj razcepljenih. V manjšini so ostali gg.: E. Mayer z 44, Franc Schantel z 41, Emil Randhartinger z 40, I. Samec z 39 in Alojzij Krajcelj z 38 glasovi. Revizorjem so bili izvoljeni Slovenci gg.: Fran Kovačič, knjigovodja „Ljudske posojilnice«, Anton Škof, poslovodja in Ivan Kmet, knjigovodja. Revizorja namestnika sta Slovenca Ivan Kestevc, trgovec in Josip Sekula, trgovski poslovodja. Izid volitve so navzoči pozdravili z glasnimi »Živio!« klici. Izid volitve bo izvestno povod izbruha nemške jeze po nemškem časopisju, a to ne moti veselja, ki vlada vsled sijajnega izida te volitve v slovenskih krogih. Tako naj se povsod nastopi proti ošabnosti kranjskih Nemcev!

Inštalacija. Danes v ponedeljek, dne 24. m. bode za kanonika stolne cerkve Sv. Justa v Trstu inštaliran preč. gosp. Fran Kosec, dosedaj župnik na Katinari. Gosp. Fran Kosec je kot vrli duhoven in rodoljub poznan v Trstu in okolici ter je svoječasno zastopal v mestnem svetu tržaškem drugi okoličanski okraj. »Novi List« pravi: Slovani v Trstu smo popolnoma zadovoljni z to pridobitvijo v kapitol tržaške škofije in smo gotovi, da bode gosp. Fran Kosec vedno stal na braniku cerkve in pravice Slovanov v njej. Zato bodi presrčno pozdravljen!

Duhovniške spremembe na Goriškem. Premeščeni so, in sicer čč. gg. kaplani: Ivan Dermastia iz Solkana, za vikarja v Plave, kjer bo opravljal tudi službo vikarja za Deskle; Ivan Seljak, dosedaj kaplan v Tolminu, za vikarja v Stržišče; Peter Sorli, dosedaj kaplan v Bovcu, v isti lastnosti v Solkan. — Na novo nameščeni so pa novomašniki, in sicer kot kaplani č. g. Josip Fon v Bovcu, č. gosp. Albert Leban pri sv. Luciji. — Dosedanji prefekt v malem semenišču č. g. Izaija Božič, pride za kaplana v Tolmin.

Druga železniška zveza s Trstom. V četrtek popoludne so se na Dunaju odprle ponudbe za gradnjo proge Hrušica Jesenice-Bohinjska Bistrica (29 1/5 klm.) druge železniške zveze s Trstom. Predloženih je bilo 11 ponudeb. Ker je odprt tudi že konkurz za progo Prvačina-Trst, se v prihodnji jeseni prične delo že na vsej črti od Celovca do Trsta, razun par kilometrov proge na Karavankah, ker se gradnja tega dela odda še le tedaj, ko bo rešeno vprašanje glede stranske veje do Celovca.

Učiteljske vesti. Absolvirana učiteljska kandidatinja gdč. Emilija Ažman je imenovana za učiteljico v Orehovici. — Gdč. Ema Klemenčič je resignirala na mesto učiteljice v Soštanju. — Gospica Ema Zajc v Gribljah je imenovana za definitivno učiteljico v Zužemberku.

— **Iz učiteljskih krogov** se nam piše: Učitelj, ki tudi misli postati v kratkem c. kr. okr. nadzornik, je toliko kolegijalen, da hoče vpeljati na že itak preobloženo učiteljstvo neko novo uradno knjigo podobno razrednici. Poslal jo je že, kakor se čuje, g. c. kr. deželnemu nadzorniku v pregled. Kako naj imenujemo tako postopanje? Na učiteljskem shodu dne 8. apr. t. l. je govoril g. tovariš Gangl: Več kot tega uboštva nam ne morejo vzeti, več kot tolikega dela nam ne morejo naložiti, oboje je že dospelo do vrha — uboštvo in delo!! In zdaj hoče tovariš pomagati našim birokratom valiti nam novo breme na hrbet! Ako bi bil tovariš kolegijalen in za šolstvo res vnet, tedaj bi bila njegova dolžnost, da se obrne v prvi vrsti na učiteljstvo in stavi nasvet: to se meni zdi potrebno to uvedimo v šolo! Učiteljstvo bi vam gotovo povedalo, kaj je potrebno, kaj ni potrebno. Iz netaktnega postopanja se vidi, da mu ni za šolstvo in kolegijalnost, ampak le za žarek milosti višjih gospodov.

— **Osemsto kron poneveril** je kuhar Peter Marković v Hrušici in je pobegnil.

— **V Savi utonil.** Včeraj popoludne je pri Črnuškem mostu mej kopanjem v Savi utonil neki 16-letni fant. — Bil je v službi v Šiški.

— **V Rovinju** je pri občin. volitvah zmagala lahonska stranka z 541 glasovi. Slovenska stranka je dobila 378 glasov.

— **Zidava šole v Radovljici** je oddana stavbinskemu podjetniku Jož Kroneku za 74 618 K.

— **Potres** so čutili dne 22. t. mes. ob 4. uri 50 minut popoludne v Postojini.

— **Poneverjenje v Gradcu.** Predstojnik mestne blagajne v Gradcu je odpuščen, ker so prišli na sled defravdaciji. Mož je bil v mestni službi 28 let.

— **Vpisovanje na c kr. izobraževališču za učiteljice v Gorici** bode 14. in 15. septembra in vsprejemni izpit za I. tečaj 17. istega meseca ob 8. uri. V višje tečaje se ne sprejme novih gojenk. Ravnateljstvo c. kr. ženskega učiteljišča v Gorici.

— **Zaveza prostovoljnih gasilnih društev za ljutomerski okraj v Ljutomeru** obstoji, kakor se nam piše, iz trinajst posebnih društev požarnih. Tudi ta „Zaveza“ se je udeleževala po svoji možnosti v Pragi pri veliki slavnosti, o kateri smo oni dan poročali, ne sicer po deputaciji, pač pa je odposlala lično v trobojnico zavito fotografično sliko svojega moštva in priložila pozdravno pismo, v katerem se kratko omenjajo svetovnoznane Slovenske gorice jn žitorodno Mursko polje, češ, da „tu dom je naš, tu kmetski ljud slovenski“, in „od tukaj Vam kličemo: Pomozi Bog! Bog in narod! Bodite nam zdravi!“

— **Iz Kamnika** se nam poroča: Častniki pešpolka št. 97 so s kopališkim ravnateljstvom dne 17. t. m. na korist pogorelcev v Bovcu priredili sijajno veselico, veliki vojaški koncert in cesarsko slavnost. Popoludne se je zbralo na okrašenem prostoru pred kopališčem nad 400 oseb. Dame, baronica Lazzarini, gospe Raabe, Damesich, Pedüre, gospice Ranzinger, Schneider in Zweig so v šotorih prodajale koriandoli, šampanjca in cvetice. Čistega dohodka je nad 500 K. Zvečer ob 8. uri je bil vojaški koncert. Vojaki so vrlo zapeli Vilharjevo „Bojno pjesmo“, Gerbičevo „Pred slovesom“ in Vaglovo „Cigani“. Ces. slavnost je trajala v pozno noč. Drugi dan je bil banket. Zvečer je dunajski slikar Dombrowski s hitrimi slikami zabaval občinstvo. Za prijetno zabavo in pogorelce sta se posebno potrudila stot. Gürtner in kopališki zdrav. dr. Raabe.

= **Samomori ženska.** Obesila se je v svojem stanovanju v Podgori 46 letna Marija Simonetti, ki je trpela na neozdravljivi bolezni ter bila zadnji čas dolgo v bolnišnici. — Z revolverjem se je vstrelila, kakor poročajo iz Gradišča, komtesa Manzano iz Bračana. Njen mož je pred kratkim pobegnil, zapustivši dolgov za 200.000 K. To je ženo spravilo v obup, da si je v svojem gradu vzela življenje.

— **Tunel pod Kostanjevico.** Dela napredujejo na obeh straneh ter je prodrto na eni strani 17, na drugi 20 m. Na dan se napravi tunela za 3 m.

— **Zavod za pospeševanje obrti.** Goriška trgovska in obrtna zbornica razpisuje mesto ravnatelja za novi zavod za pospeševanje obrti, kateri se ima v kratkem oživotvoriti v Gorici. Plača ravnatelju je določena za sedaj na 3300 K. Tudi nekaj za premišljevanje kranjski trgovski in obrtni zbornici!

— **Umrla je** dne 18. t. m. v Ajdovščini g. Terezija Krajnik, rojena Verdikon, mati g. Ivana Krajnika, bivšega nadučitelja v Podmelcu in sedanjega šolskega vodje pri Sv. Eni na Štajerskem, ter gdč. Franje Krajnikove učiteljice v Ajdovščini. Pogreb je bil v ponedeljek.

— **Razglas.** Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. k. poštnem uradu (III./5) v Dolenji Košani pol. okraj Postojna proti pogodbi in kavciji 400 K; letna plača 500 K; uradni pavšal 125 kron; letni pavšal 630 K za vzdržavo jednokratne pešne zveze med Dolenjo Košano in St. Petrom, ter za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu. — Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu (III./5) na Savi, pol. okraj Litija proti pogodbi in kavciji 400 K. Letna plača 500 K, uradni pavšal 125 K in letni pavšal 378 kron za vzdržavo na dan štirikratne poštne zveze med poštnim uradom in kolodvorom na Savi, ter za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev. Prošnje v teku treh tednov na c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu.

— **S Kuma.** Veliki romarski shod na svetem Kumu bo letos 28., 29. in 30. avgusta. Sklep na angeljsko nedeljo. Cerkev je založila krasne razglednice sv. Kuma in notranjščine cerkve sv. Neže, s čimur bo gotovo ustreženo vsem romarjem in obiskovalcem Kuma.

— **Iz kamniškega okraja.** Javno vprašamo slavni cestni odbor za kamniški okraj, kdaj bo začel popravljati po povodnji poškodovano deželno cesto od Kamnika skozi Črno na Gornjigrad? Minulo je že tri tedne, pa še nobenega delavca ni videti na cesti. Bliža se sv. Jerneja semenj v Kamniku. Ali bodo vozniki morali res po vodi voziti, ker so mostovi še razdrti? Ganite se!

— **Stavbeni razpis.** C. kr. železniško stavbeno ravnateljstvo na Dunaju je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je na delni progi Prvačina-Trst Sv. Andrej državne železnice Celovec (Beljak)-Gorica-Trst izvršitev podtalne zgradbe, posipa in nadtalne zgradbe, potem posameznih vrhutalnih zgradb, železniške ograje, dobava in premestitev železniških znamenj iter dobava mejnikov po ponudbi oddati. Ponudbe je najkasneje do 12. septembra 1903, 12. ure opoludne vložiti v vložni zapisnik c. kr. železniškega stavbenega ravnateljstva na Dunaju (k. k. Eisenbahnbaudirektion in Wien, VI., Gumpendorferstrasse 10). Natančnejše določbe za vložitev ponudb, seznam cen, pogoji in druge priloge ponudbe so pri imenovanem ravnateljstvu in pri c. kr. železniškem stavbenem vodstvu v Trstu, Piazza nuova 2, na vpogled.

— **Umrl je** dne 21. avgusta v Mariboru mizarski mojster Jožef Volčič, mož plemenitega srca in prikupljivega značaja. Rojen v Komnu na Goriškem, l. 1836., je služil kot delovodja v tovarni Lacher blizu 30 let, od l. 1889 delal je samostalno. Nikjer ni zatajil slov. rodu in vcepil je svojim otrokom narodno zavest; štiri izmed njih je s svojo skrbjo spravil do kruha, najmlajšega je zapustil dijaka petošolca. Zelo je bil priljubljen med stanovskimi tovariši, ki so klicali le »oče Jožef« in mu zdaj položili

lepo število vencev na krsto. Blag mu spomin!

— **Iz rogaške slatine** se nam poroča: Kopališka doba se bliža koncu; po raznih veselicah je zopet podjeten mir. Sedaj je najugodnejši čas za one, ki ne iščejo zabave, marveč zdravja in počitka. in to je koncem avgusta in v septembru. Vreme je prijetno, toplo, noči niso prehladne, postrežba točnejša. Prijatelj narave ima priliko za razne izlete. Sicer pa domači orkester in družba nudijo še dovolj zabave.

— **Nesreča na železnici**. Zidanmost 13. avgusta. 55 l. Gregorju Strubl, železniškemu delavcu je danes zgodaj železnično kolo odtrgalo roko in dvakrat prerezalo nogo, tako da bo težko več okreval. Previdenega s svetotajstvi so ga oddali v bolnico. Zapušča ženo in več otrok.

— **Potres**. Iz St. Petra na Notranjskem: Danes, 22. t. m. popoludne ob 4. uri in 45 minut smo imeli močan potresni sunek s podzemskim bučanjem. Pravijo, da je prišel od severa proti jugu.

— **Prijeti begunec** Franceta Kunstelna, o katerem smo že poročali meseca aprila, da je ušel od dela pri Korsikovi hiši, so orožniki prijeli pri sv. Ani nad Tržičem. Kot begunec je baje izvršil zopet več tatvin.

— **Požar na Cresu** Iz Cresa pišejo dne 21. t. m.: Danes zjutraj okolo 2 ure popolunoči začela je goreti tukajšnja municipalna palača, ki je last občine creske. Ko to pišem, je že vsa pogorela, tako, da so ostali goli in okajeni zidovi. V njej sta bila občinski in poštni urad, sedež italijanskega »Gabinetto di lettura« in tri privatna stanovanja. Skode je okolu 40.000 gld. Zavarovana je bila palača in nje oprava za 30 000 gld. Jako se kritizira slabo občinsko organizacijo glede obrambe požara, ker občina, ki šteje okolu 9000 prebivalcev ima samo jedno in sicer jako majhno brizgalko, ki ne odgovarja vsaki eventuvelni potrebi.

— **Vode nam preskrbite!** Z Rakeka se nam piše: Najbrže Rakek še ni bil v tako kritičnem položaju kakor ravno sedaj. Radi šuše nam je zmanjkalo po vodnjakih vode. Vas Rakek dobiva sicer od železnice 6 kubičnih metrov vode na dan, kakor je bila pred 45 leti z železnico pogodba narejena, če je pa vas več zahtevala, morala jo je železnici plačati. Pred kratkim pa je južna železnica sporočila, da radi suše ne more več kakor 6 kubikov vode dajati na dan! Ta množina je bila zadostna pred 45 leti, a danes ima vas 300 več prebivalcev, razen tega pride vsak dan okolu 200—300 glav vozne živine, katero je treba tukaj napajati. Skoraj 5 tednov smo imeli vojake, ki so nam vodnjake spraznili, kaj bomo sedaj počeli? V Slavino bo treba z vozom hoditi, in tega ne more vsak vaščan, ki nima vozne živine! Ko bi se uradno preiskala voda že pred 14 dnevi, bi jo nam že takrat prepovedali uživati! Dobro, da nihče mislil ni na to! Čaka nas zopet bolezen! To smo imeli in jo bodemo imeli radi pomanjkanja zdrave vode, a vodovode delajo tudi po krajih, koder jim mimo teče voda. Vprašamo in prosimo sl. dež. odbor: Kdaj pride na vrsto naš vodovod?

Ljubljanske novice.

Padec iz gugalnice. Kuharica Marija Meisner iz Jesenic je včerai dopoludne padla iz čolniča pri gugalnici Cecilije Mandl v Lattermanovem drevoredu in si zlomila levo nogo. Bila je pijana in je v čolniču mej guncanjem stala. Uslužbenec pri gugalnici Nikolaj Cutura jo je svaril, naj ne stoji, a ona se ni za to zmenila in se je prevrnila iz gugalnice. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

V Ameriko. Včeraj in danes ponoči odpotovalo je odtod 66 oseb v Ameriko.

Deček pod konjem. Josip Ogrinc, 16 mesecev stari sinko paznika v prisilni delavnici, pritekel je dne 22. t. m. zvečer iz hiše št. 3 na Cesti na Codelijevo v trenotku, ko je pridirjal s tovornim vozom mimo Jakob Sonc, voznik in posestnik v Cerkvenih ulicah št. 25. Deček se je zaletel v konja, ki ga je podrl na tla in pohodil. Deček je na desni nogi in na desni roki poškodovan.

Tatvina. Veliko žensko ruto je neznana tatica ukradla Mariji Juvan, šivilji v Rožnih ulicah št. 23. Sumljiva je tatvine neka prodajalka peska, ki je po hiši hodila in prodajala pesek.

Zaprli so postopača Francetna Hribarja iz Trnovca občina Zlatopolje, ker je pobegnil iz policijskega nadzora in se je klatil po Ljubljani in po Šiški. Hribar je nevaren tat.

S ponarejenim ključem. Včeraj popoludne je neki okoli 14 let star fant s ponarejenim ključem odprl dvoriščna vrata pri Kancovi prodajalnici v Šelenburgovih ulicah in je šel v prodajalnico. Hišnikov sin je to videl in je šel za fantom v prodajalnico in ko je videl, da ni Kancev vajenec ga vprašal, kaj da ima iskati v prodajalnici. Fant pa je za odgovor sunil hišnikovega sina, stekel iz prodajalnice in ga zapri notri. Le ta je moral dve uri klicati predno so ga slišali in mu odprli.

Izgubljeno V Lattermanovem drevoredu je izgubila neka gospa svilnat solnčnik. — Na poti od Spitalskih ulic po Mestnem trgu, Čevljarskih ulicah, Kongresnem trgu, Gospodskih ulicah skozi Zvezdo do Selenburgovih ulic je izgubila kramarica Marija Jakovič iz Maribora usnjato torbico s svotico denarja.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe, Mestni trg št. 27, telefon št. 99. Od 14 do 20. avgusta je dela iskalo 22 moških in 41 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 15 moškim in 50 ženskim delavcem, v 40 slučajih je bilo delo sprejeto. — Delo dobe tako j: moški: 3 mizarji, 2 sodarja, 3 mladi trgovski sluge, 2 voznika pive, 2 kočijaža, 8 konjskih hlapce; ženske: 3 prodajalke začetnice, 7 natakaric 1 hotelska sobarica, 2 gostilniški kuharici, 7 gostilniških deklic 2 sobarice, 4 kubarice, 12 deklic za vsako delo, 8 deklic k otrokom, 2 postrežkinji. — Službe iščejo: moški: 1 trgovski pomočnik, več trgovskih in pisarniških slug 2 delavca, 1 graščinski sluga; ženske: 2 knjigovodkinji, 4 izurjene prodajalke, 2 trafikantinji, 3 gospodinje. — Stanovanja: Oddati je stanovanja s štirimi, dvema in eno sobo, več mesečnih sob in dijaških stanovanj, 1 pisarna, 1 delavnica. — V najem se iščejo stanovanja s tremi in dvema sobama. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Umrl je bivši gostilničar pri »Novem svetu« gospod Ivan Mešetelj.—Umrla je vdova poštnega kontrolorja gospa Fran čiška pl. Anreiter.

Smrt v bolnici. Gregor Strubl, 55 let star, oženjen, pripenjač na južni železnici je bil včeraj zjutraj na postaji Zidani most povožen. Pripeljali so ga težko poškodovanega v deželno bolnico v Ljubljano, kjer je čez kake četrt ure potem umrl.

Ljubljanski postopač na letovišču. Znani ljubljanski postopač »Luka iz Iblane — Ludovik Petrovčič — je šel na Vič na letovišče, ker mu je v Ljubljani prevroče postalo. Pohajkoval je po Viču in Glincah in »farbal« ljudi, dokler ga tudi tukaj ni prijela roka pravice. Seveda, da to ni bilo všeč Luki, ki je vedno hrepenel po prostosti. Na poti v Ljubljano, ki je vodila Luko in njegovega oboroženega spremljevalca mimo Mestnega loga, vzbudili so se Luki spomini na lepe dneve, ki jih je preživel v tem logu in ti spomini so bili tako živi, da se je rodila misel, da je svojemu spremljevalcu ušel. Toda postopač ni bil dovolj urnih krač in njegov spremljevalec ga je vjel in ga uklenil. To pa je bilo Luki preveč. Mnogokrat je šel v varnem spremstvu k sodniji, vklenjenega ga pa še niso gnali in še celo skozi Trnovo, kjer ga vsak pozna. Uprl se je svojemu spremljevalcu in mu odločno izjavil, da ne gre ž njim. Vrgel se je na tla in ležal tako dolgo, dokler ni prišel policaj, ki je orožniku pomagal Luko spraviti na noge in ga odpeljati v luknjo.

Roka v stroju Barbara Podgoršek, osem let stara kočarjeva hči v Vodicah, se je včeraj igrala z otroci pri mlatilnem stroju in je dobila desno roko v stroj, kateri jej je odtrgal sredinec in prstanec.

Dogodki na Hrvatskem.

Iz okraja Zlatar poročajo o žalostnem dogodku. Kumičić je imel v Dolenji Batini volivni shod. Kmetje so napadli orožnike, ki so streljali. En kmet je ostal mrtev na mestu.

Radi dogodkov v Zaprešiču je povabljen pred preiskovalnega sodnika ondotni kapelan Irgolič.

Pri volitvi v Daruvaru je »posredovalo« vojaštvo, ki je napravilo z orožniki okolu volilnega prostora kordon. Radi nasilnosti pri volitvi je v celem okraju silno razburjenje.

Prav neugoden vtisek je napravilo celo na vladinovce dejstvo, da noben hrvatski poslanec ni pozvan k cesarju v Budimpešto v avdijenco.

Grof Pejačević je v veliki zadregi. Khuen Hedervaryjev sistem se ne da vzdržati, a pred seboj ima 2 milijona deficita in izpraznjene zaklade. Poleg tega se nemiri ne poležejo. Hrvatje zahtevajo pravic in izvrševanje zakona! V Sisku so bili predvčerajšnjim nabiti lepaki s pozivom, naj kmetje ubijejo vsakega uradnika, ki se bo upal izobesiti madjarsko zastavo.

Opozicija hoče v Zagrebu prirediti velik shod. Tudi dijaki izdelujejo načrt o organizaciji in sodelovanju pri narodnem delu. Boj proti sistemu je na celi črti in grof Pejačević bo skoro na koncu s svojim »vladanjem« ter bo moral demisijonirati.

Iz Pittsburga v Ameriki prihaja vest, da je ruski car odgovoril ameriškim Hrvatom na njihovo brzojavko. Ondotni ruski konzul je izročil Hrvatom carjevo brzojavko, v kateri je baje stavek: »Ako bo hrvatski narod resnično prišel v stiske, tedaj bo car ruski storil korake, da Hrvatom pomaga«.

O volitvi v Darovaru se še poroča: Vladinovec dr. Kürschner je dobil 236 glasov, Grahovec 132 in samostalni kandidat Jovanović 20 glasov. Mnogo volivcev ni dobilo izkaznic.

Radi dogodkov v Zaprešiču so zaprli tudi gostilničarja Gjura Stanišaka.

Javen shod je bil včeraj v Virovitici.

Vsi, ki so bili v Zagrebu radi dinamitnih napadov aretirani, so izpuščeni.

Vstaja na Balkanu.

Avstro-ogrsko poslaništvo v Carigradu je že večkrat zahtevalo pri porti, naj bolje skrbi za orientalsko železnico, storilo je nadalje korake glede umorov železničnih organov in zahtevalo varstva za one, ki so jim turški vojaki grozili. V petek je oddalo turški vladi tudi eno tozadevno noto.

Turški vodilni krogi so pripravljeni za najhujše in izjavljajo, da niti najmanj ne popustijo makedonskim vilajetom, ker vsaka popustitev bi vodila k avtonomiji. Rajši hočejo biti boj do noža, ker gre se za življenjsko vprašanje v Evropi. Vendar pa hočejo „polagoma“ (!) uvajati reforme v upravi, potem ko se bo gibanje poleglo, z vso energijo. Sultan je že akceptiral vse zahteve ruske glede zadoščenja za umor Rostkovskega, če jih bo pa izvršil, je drugo vprašanje.

V sredo se je sešla pod predsedstvom velikega vezirja komisija, ki naj bi sestavila odgovor v soglasju s sultanovo irado na rusko noto. Kakor hitro bo sultan v resnici zadostil, se pokliče ruska eskadra izpred Carigrada. Rusija pričakuje, da bo tudi Bolgarija sledila določilom, ki jih je dala Rusija, kako se ji je zadržati napram makedonskemu gibanju.

Gotove vlasti, ki delujejo na tihem, menijo, da bi se dalo stanje v Makedoniji ravno tako urediti, kakor na Kreti. In sicer se govori, da hočejo princa Jurija odpoklicati s Krete in ga postaviti kot sultanovega namestnika in oskrbnika velevlastij v Makedoniji.

Nič bi ne bilo nesrečnejše, kakor to, ako bi, kar pa ni gotovo, Turčija to res brez vojske dovolila; kajti Grki danes niso več bistveni del prebivalstva v Makedoniji; to so brez dvoma Bogari. Bolgari in sicer le Bolgari so začeli boj za svobodo, trpe že leta in leta bedo in preganjanje vsled svoje narodnosti, mejtem, ko so bili ravno Grki oni element, ki se je poleg Turkov najbolj protivil bolgarskemu gibanju za svobodo. In sedaj naj poskusijo bolgarskemu Makedoncu postaviti za guvernerja grškega princa. To bi prineslo namestu že dolgo zaželjenega miru le novih nemirov, novih bojev in kri bi se še bolj prelivala, ko se je dosedaj.

Med tem pa, ko se velevlasti dogovarjajo, kako bi naredile mir in rešile bolnika ob Bosporu teh neprilik, divja boj in vstanek v Macedoniji vedno hujše.

Obupno se bori bolgarski vstaš za vero, dom, ženo in otroke in krščanska kri teče v potokih; ta kri vpije k nebu za maščevanje, a naše velevlasti presojajo to le s stališča koristi in čakajo, da bi se menda — ne prenaglile.

Rusko ladjevje, ki se je usidralo v zalivu Iniada, je bilo silno presenečeno, ko je videlo ob celi obali vse vasi v ognju. Častniki pripovedujejo, da so požare videli že tri noči.

Stanje v Kirkilisu je zelo resno. Vse vasi na okoli so v ognju.

V vilajetu monastirskem so začeli Turki na povelje porte klati in biti kristijane. V okolici Kruševa so upepelili 22 vasi. Vse prebivalce, ki niso mogli zbežati v gore, so pomorili. 25 deklic iz Kruševa so ujeli in prepeljali v hareme. Tudi v vilajetu Solun so morili Turki.

Turški vojaki, ki so se iz Soluna po železnici peljali v notranjost dežele, so izstopili na postaji Zelenica in začeli loviti bolgarske delavce. 5 sojih pobili. Mnogo se jih je poskrilo v pisarni postajnega načelnika. Toda Turki so hoteli vdreti za njimi. Postajenačelnik jim je zastavil pot. Toda vkljub temu bi bili vdrli za Bolgari, da ni v pravem času prišel nek častnik, ki jim je zapovedal, naj vstopijo v vozove. Družba orientalskih železnic je protestirala proti temu.

Veliki vezir Fehid paša je zapovedal vsem železniškim družbam, naj odpuste vse bolgarsko osobje. To se je baje zgodilo za to, ker so se pri vseh atentatih na proge udeleževali Bolgari, ki so prej bili uslužbenci pri železnici. Železniške družbe je ta zapoved spravila v veliko zadrego, ker nemorejo takoj dobiti izšolanega osobja. Vrhutega se bodo vsi odpuščeni Bolgari iz maščevanja pridružili vstašem, katerih doslej niso podpirali.

Grški listi poročajo o hudem boju med Bolgari in Turki na grški meji. 10 Bolgarov je padlo.

Nek grški stotnik je na čelu grške tolpe oplenil dvoje vasi pri Kostoru.

Macedonske čete so en turški bataljon popolnoma uničile.

V Filipoplu je eksplodirala hiša postajenačelnika Deršikova. V hiši se je pripravljalo razstrelivo.

Turška vlada je prepovedala Bolgarom se udeležiti pogreba umorjenega konzula Rostkowskega; konzul Mandelstamm je protestiral.

V Kraševem so Bolgari prijeli za orožje ker jih je junaški čin neke deklice vzpodbudil. Deklica se imenuje Mila Blajkov in je stanovala s svojimi stariši zunaj vasi v mali hišici. Deklica je zelo lepa in turški vojaki so jo hoteli ugrabiti.

V pozni nočni uri so se približali hišici in potrkali na vrata. Gospodar je odprl okno, češ kdo trka. Turki so vstrelili nanj, toda niso zadeli. Oče, mati in hči hitro zgrabijo za puške in čakajo, da bodo Turki udrli vrata. Ko prihrume Turki v hišo, ustrele vsi trije. Hud boj se je začel. Padli so vsi vojaki in oba stariša. Ostal je le poveljnik vojakov in deklica. Redif vzame deklico na roke in jo dvigne na sedlo ter odjaše. Toda v malo minutah zavpije in pade mrtev raz konja. Deklica ga je zabodla. Sploh se ženstvo zelo živahno udeležuje boja. V Čeganskih gorah so velike bolgarske čete, med njimi je mnogo žensk pod vodstvom učiteljice Lenke iz Surovića.

Iz Ueskübа prihajajo vznemirljiva poročila. Turki prirejajo velike shode, na katerih Bolgarom groze. V kratkem pričakujejo klanja. Vali je dobil povelje sklicati vse redife vilajeta.

Kosovo. Pričakuje se velikih dogodkov. Turške čete zasledujejo vstaše pri tem pa požigajo vasi. Tako so požgali vasi Armensko, Strbrn, Lečan, kjer so pomorili žene in otroke, možje so se pa bojujoč zatekli v gore, kjer so se pridružili vstašem.

Bolgarska vlada je napovedala topničarske vaje ob turški meji, toda na pritisk diplomatov jih je morala odpovedati.

Shod za Bolgare se v Belgradu ne bo vršil, ker baje še ni govornikov. Trdi se, da ga je vlada prepovedala.

Vstašem so se pridružili tudi Rumuni in se mož ob možu bore z Bolgari; Srbi so tudi v vstanku. Le Grki podajejo roko Turčiji zoper vstaše.

Intervencija velevlasti.

»Independence Belge« priobčuje naslednje poročilo: Ako bi porta ne bila zmožna ustvariti red na Balkanu — to je že vendar davno pokazala! — tedaj bodo morale velevlasti prevzeti to nalogo. Rusija bi zasedla Dardanele in Bospor, Avstrija Macedonijo do Soluna, Italija pa bi čuvala albansko obal ob Adriji. Okupacija bo čisto provizorična in bo čuvala sultanovo avtoriteto (!). Ta okupacija bo podobna angleški okupaciji Egipta«. List pravi, da prvo znamenje te okupacije je mobilizacija ruskega brodovja in koncentracija ital. eskadre. Akoravno Reuterjev urad dementira vest, da bi angleško sredozemsko brodovje odšlo pred Solun, vendar v londonskih krogih tega ne smatrajo za izključeno.

V avstrijskih častniških krogih so trdnega prepričanja, da pride do intervencije.

Napori na vojaških vajah so v zvezi s tem, da se hoče vojaštvo navaditi na prihodnje neprilike.

Izpred sodišča.

Obsodba Humbertovih.

Sodnijska razprava proti Humbertovim je končana. Trajala je dvanajst dni. Frederic in Tereza Humbert sta obsojena na pet let težke ječe, Romain Daurignac na tri leta in Emil Daurignac na dve leti zapora. Humbertova je pred obsodbo pravila, da so Crawfordi znani pod imenom Regnier, kar je vzbujalo silen smeh mej porotniki, sodniki, advokati in občinstvom. Regniera, ki je igral v vojski leta 1870 mešetarja mej knezom Bismarckom in izdajalcem Bazainom, namreč tudi nikjer več ni. Zagovornik Humbertove Labori je dejal, da se ni mogel informirati, kje se sedaj ta mož nahaja, ker mu je Humbertova prepozno povedala njegovo ime. Po obsodbi je Tereza Humbert objela Frederica Humberta in ga dvakrat poljubila. Labori je naznanil ničnostno pritožbo.

Porotne obravnave v Novem mestu se pričnó 31. t. m. Pred porotnike pridejo: dne 31. avgusta 27 letna posestnikova žena Jožefa Lakner iz Javorice, občina Aržiše, poskušen umor z zastrupljenjem; dne 1. septembra posestnik Martin Žugelj iz Dobravice in posestnikovi sinovi Mat Tomc iz Primosteka in Janez Žugelj iz Dobrave radi tatvine; dne 2. septembra delavci Janez Gregorčič iz Brežic, Anton Jerele z Brega, Martin Dekalič iz Goljaka na Hrvatskem, Franc Koritnik iz Leskovca, Franc Glezar iz Orle in Gregorčič iz Vrha, okraj Št. Jernej radi tatvine; dne 3. septembra mlinarski hlapec Jernej Herček iz Tokačevo radi tatvine in 4. septembra Janez Tomitz iz Sela pri Kočevju radi požiga.

Slaba vzgoja. Neka učenka iz škofjeloške okolice si je prisvojila ključ do tuje prodajalnice ter ukradla sladkorja. Ko je drugič poskušala krasti, pa se ji ni posrečilo, je klela kakor žganjar. Ko je prišla stvar na dan, zvrgla je krivdo na svojo sošolko in nalagala tudi svoje stariše. Vsled tega razpor in prepir mej obojnimi stariši. Kazenska obravnava in razsodba je spravila resnico na dan.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Belgijski Lourd je v bližini Quaregona. Pri otvoritvi nove božje poti je bil navzočen škof. — Samomor poštnega uradnika. V Lundenburgu se je ustrelil poštni kontrolor Henrik Rošek z Dunaja. Poneveril je večje svote. — Imenovan je profesorjem za novejšo zgodovino na dunajskem vseučilišču profesor dr. August Fournier. — Bratin sestra. Na drugem mestu poročamo o smrti lorda Salisburvja. Mej tem, ko se je boril s smrtjo je umrla tudi njegova sestra na isti bolezni — vsled oslabelosti srca. — Velika stavka. Tekstilni delavci v okraju Chrimmitschan na Nemškem so pričeli stavkati, ker jim delodajalci niso povišali plače. Stavka 75 000 delavcev. — Oropan prokurist. V soboto je bil v hotelu „Jungrau“ v Interlaken oropan prokurist dunajske Rothschildove banke, Filip Stiedry. Dva Španca sta udrla po noči v sobo in vzela več tisoč fr. Oba so že aretirali. — Obesil se je v Bad Hallu na Gor. Avstrijskem stotnik 19. brambovskega polka Dankiewicz. Vzrok bolezen. — Sodnika z nožem napadel je pred sodiščem v Lundenburgu nek Tomesch. Sodnijski sluga se je zagnal vmes in tako rešil sodnika. — Šoski higijenični kongres bo meseca aprila leta 1904 v Norimberku. — V Boryslavu je zgorelo zopet več jam nafte. — Oblak se je utrgal nad Parizom in povzročil v Parizu povodenj. — Hrvatsko narodno zvezo so ustanovili ameriški Hrvatje. Hrvatje v Ameriki imajo dva dnevnika.

Stefanovo v Budimpešti. Prejeli smo naslednje poročilo: Dne 20. t. mes. je praznovala cela Ogrska velik naroden praznik. Že pred ta dan je prišlo mnogo tujcev, ki so hiteli v glavno mesto praznovat god velikega kralja sv. Štefana. Vso slovesnost je povzdignila zlasti kraljeva navzočnost. Zgodaj v jutro v četrtek je bil trg pred cerkvijo sv. Matije prenapolnjen. Povsodi se je videla navdušenost narodova. Pri slovesni maši, katero je opravil primas ogrski, je prisostvoval tudi kralj. Po maši so poki pušk naznanili, da gre iz cerkve kralj. Gromoviti Eljenklici so ga spremljali povsod, kjer se je vozil na dvor. Nato se je pomikal cerkveni sprevod iz cerkve proti dvorni kapeli, kjer so izpostavili roko sv. Stefana. Sprevoda se je udeležilo tudi ogrsko plemstvo v narodni opravi. Med magnati so bili Khuen Hedervary, Apponyi, Weckerle in mnogo drugih odličnih gospodov. Popoludne je ljudstvo v nepreglednih trumah pričakovalo pred kraljevim dvorom, da pohiti molit v dvorno kapelo pred relikvijo svojega prvega kralja. Rudeče opravljeni stražniki z dolgimi sulicami so delali red in v manjših oddelkih spuščali ljudi v kapelo. Sploh se je opazilo, da je ljudstvo samo dobro in tudi navdušeno za svojega vladarja, bolj kakor magnatje, ki so spremljali Njegovo Veličanstvo. Ljudstva je prihitelo toliko v mesto, da so bili vsi hoteli prenapolnjeni. Med romarji so seveda igrali veliko vlogo cigani, ki so hodili z gosli od hiše do hiše in v svoji izurjenosti z lahkimi melodijami poviševali zabavo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kamnik, 24. avgusta. Slava zavednim trgovcem! Naprej za samoslovensko uradovanje! Proč z nemškutarskim pisarjem! Na zdar! — Naroden trgovec!

Jesenice, 24. avg. Včeraj se je vršil tu shod katoliškega političnega društva za radovljiški okraj. Navzočih 450 udeležnikov. Predsedoval g. Wurner. Dr. Krek je ostro govoril o političnem položaju in o razmerah pri gradnji železnice, Moškerc o delavskih težnjah.

Dunaj, 24. avgusta. Klofač je pozval voditelje čeških strank Skodo, Pacaka, Hubra, Baxa na shod 28. t. m., na katerem bo posvetovanje o načinu, kako naj Čehi nastopijo za svoje zahteve glede armade.

Dunaj, 24. avgusta. V „Fremdenblattu“ priobčuje grof Friderik Schönborn dopis, v katerem se skupno z grofom Antonom Wodickim izjavlja za enotnost armade. Vsak poskus, to enotnost kaliti, bi bil skrajno nevaren. Grof Wodicki je obenem objavil v „Czasu“ pismo, v katerem pravi, da poljski klub ne bo glasoval za nagodbo, po kateri bi Avstrija morala plačati 65 odstotkov za ogrsko narodno vojsko.

Budimpešta, 24. avgusta. Kriza bo težko rešena pred drugo polovico septembra. Ex lex položaj traja dalje. Nabori se ne morejo vršiti, a namestu da se dosluženo vojake odpusti 1. oktobra, se jih bo pridržalo.

Budimpešta, 24. avgusta. Avdijence se bodo vršile pri cesarju še tekom tedna. Včeraj cesar je sprejel Wekerla, min. Lukàcsa, ki je po avdijenci imel pogovor s Khuenom Hedervaryjem. Nato se je pogovarjal nad eno uro z ministrom Deranyjem in z naučnim ministrom. Lukacs pravi, da morajo želje biti zmerne, ako se hoče kaj doseči, sicer je rešitev krize nemogoča.

Budimpešta, 24. avg. Cesar napravlja utis, da mu bodočnost monarhije povzroča velike skrbi. Obstrukcija še vedno upa, da se končno vladar uda, kakor se je udal v cerkveno političnih vprašanjih.

Zagreb, 24. avgusta. Po noči ob 11 uri 40 minut je bil tu jako močan potresni sunek od severno vzhoda proti jugo vzhodu. Sunek je bil navpičen, nakar je sledilo valovito gibanje zemlje.

Pulj, 24. avgusta. Tu je nek topničar iz trdnjave zabodel s čevljarskim šilom natakarico Karolino Zitar in se potem zastrupil.

Volin, 24. avg. Včeraj so odkrili tu spominsko ploščo umrlemu bivšemu finančnemu ministru dr. Jožefu Kaizlu.

Bad Gastein, 24. avgusta. (C. B.) Belgijski kralj se poda v četrtek na Dunaj.

Belgrad, 24. avgusta. Na kralja Petra in na vlado je napravilo makedonskim vstašem prijazno javno mnenje velik vtisek. Glasilo srbskega ministerskega predsednika poziva Srbe, naj puste vse mejsebojno strankarstvo in naj bodo pripravljeni na velike dogodke. Baje je vlada tajno zvezana z Bolgarijo. Ni izključeno, da tudi Srbi v kritičnem trenotku napadejo Turčijo.

Carigrad, 24. avg. (C. B.) Italijanskega konzula so vojaki ob prisotnosti častnikov obkladali s priimkom: gjaur. Italijansko poslaništvo je pri porti zaradi tega energično nastopilo.

Petrograd, 24. avgusta. Ruska vlada je dobila oficielno zagotovilo, da je sultan dal povelje takoj ustreči vsem zahtevam Rusije. Na carjevo povelje se vrne pri Iniadi zasidrana ruska vojna mornarica nazaj.

Sofija, 24. avgusta. Tu se govori, da je Rusija dala 300.000 fr. stranki Dragana Zankova, da zmaga pri prihodnjih volitvah in potem knezu Ferdinandu diktira svojo voljo.

Pariz, 24. avgusta. Ko so po obsodbi v pravdi Humbert peljali obsojence nazaj v ječo, je pričela Tereza Humbert vpiti, da svojega moža ne zapusti. Le z veliko silo je bilo mogoče obsojene ločiti drug od druzega. Zvečer ni hotel noben obsojencev nič zavžiti. Opozicijonalni listi pravijo, da razprava ni popolnoma razsvetlila afere.

London, 24. avgusta. „Daily Telegraph“ javlja, da so prišli v Carigrad trije grški častniki, kateri imajo nalogo izvesti grško - turško vojno zvezo.

London, 24. avgusta. Listi javljajo, da ruski car meseca septembra obišče avstrijskega cesarja. Bivanje ruskega carja na Dunaju je določeno na pet dni. Spremljal bo carja grof Lambsdorf.

Manila, 24. avg. Amerikanske čete so zasedle trdnjavo Filipine.

Darovi.

Za pogorelce na Vačah: Preč g. kanonik I. Sajovic 10 K; — za pogorelce v Bovcu preč. gosp. kan. Sajovic 4 K.

Uredništvo „Slovenca“

razpisuje

službo sourednika in korektorja.

Pismene ponudbe s pogoji na uredništvo „Slovenca“ do 1. septembra. 1095

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
22	9. zveč.	737·1	18·2	brezvetr.	jasno	
23	7. zjutr.	738 1	13 1	brezvetr.	jasno	0·0
	2. popol.	736 8	27·5	sr. jzah.	»	
23	9. zveč.	736 5	20·0	sl. zah.	jasno	
24	7. zjutr.	736 3	16 0	sl. ssvzh.	jasno	8·0
	2. popol.	735·7	29·0	sl jug	»	

Srednja temperatura sobote 19 0° normale 18·2°
Srednja temperatura nedelje 20·2°, norm. 18·1.

Dunajska borza

dné 24. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100·—
Skupni državni dolg v srebru	99 85
Avstrijska zlata renta 4%	120·90
Avstrijska kronska renta 4%	100·25
Avstrijska inv. renta 3½ %	92·20
Ogrska zlata renta 4%	119 45
Ogrska kronska renta 4%	97·35
Ogrska inv renta 3½ %	89·40
Avstro-ogrske bančne delnice	15·80
Kreditne delnice	639 75
London vista	239·12
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117·27
20 mark	23·46
20 frankov	19·06
Italijanski bankovci	95 15
C. kr. cekini	11 30

Žitne cene

dné 24. avgusta 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K	7·31	do 7·32
„ „ april	»	7 62	„ 7·64
Rž za oktober	»	6 16	» 6 17
» » april	»	6·43	» 6·44
Oves za oktober	»	5·61	„ 5·62
„ „ april	»	5·72	» 5·73
Koruza za avgust	»	6·21	» 6·22
» » september	»	6·12	» 6·13
„ „ maj 1904	»	5·09	» 5·10

(Efektiv).

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K	7·60	do 8·—
Rž južne železnice	„	7·50	„ 7.90
Rž	»	6·45	» 6·60
Ječmen „ »	„	6 40	„ 7·40
„ ob Tisi	„	6·10	» 7·20
Koruza ogrska	„	6 55	„ 6·75
Činkvant	„	7 50	„ 8·—
Oves srednji	„	6·10	„ 6.35
Fižol	»	6·—	» 11 50

Izšla je knjiga

„Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

1084 1—1

Žalostnim srcem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem, da je umrl gospod

Ivan Mešetelj

bivši gostilničar pri „Novem svetu“

v nedeljo ob 7. uri zvečer, previden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Pogreb bode jutri v torek dné 25. t. m. ob 3. uri popoldne od hiralnice na Radeckega cesti na pokopališče k sv. Krištofu.

V Ljubljani, dné 24 avgusta 1903.

Žalujoči ostali.

Mesto posebnega obvestila.

Kemične barve za sobne slikarje, ***zemeljne barve*** za zidarje ima tvrdka **BRATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice, v največji izberi v zalogi. — Cene so nizke. 524 **14** 11—1

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni

Pozor!

Bivša gostilna pri „Zajcu“

na Rimski cesti št. 4

se nahaja od 5. avgusta naprej

na Rimski cesti št. 24,

to je vogal Rimske, Bleiweisove in Tržaške ceste (nekdaj pri »Jagru«),

kjer se nahaja

velika zaloga

priznano najboljših, doma izdelanih

kranjskih klobas,

katere se oddajajo tudi po več vkup.

Avgustin Zajec,

1010 3—1 restavrater.

ALOJZIJ LUZNIK
na **Vrhniki pri Ljubljani** preskrbuje **dobre**
harmonije
domačega in amerikanskega sestava, **glasovirje** in **pianine.** 264 83
Dajó se tudi na obroke!
Na zahtevanje se pošiljajo ceniki brezplačno.

Učenec

se sprejme takoj v tovarni za kruh in pecivo **J. J. Kanca** v Ljubljani, Rimska cesta 16. 987 3—2

Več

kleparskih pomočnikov

samostojnih in dobrih delavcev

takoj sprejme

1072 3—3 **L. M. Ecker**

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Dr. univ. med.

Ernst Mayer,

zdravnik-specijalist za ženske bolezni in porodništvo, bivši operateur graške klinike

naznanja,

da se je naselil na Reseljevi cesti št. 3, I. nadstropje.

Ordinira od 2.— 4. ure popoludne.

1098 3—3

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.